

REKABET KURUMU

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2004-1-1 (Özelleştirme Nihai Bildirim)
Karar Sayısı : 04-03/47-12
Karar Tarihi : 15.1.2004

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Mustafa PARLAK
Üyeler : Tuncay SONGÖR, R. Müfit SONBAY, Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ,
Rıfki ÜNAL, Prof.Dr. Nurettin KALDIRIMCI,
M. Sıraç ASLAN, Süreyya ÇAKIN

B.RAPORTÖRLER : Aydın ÖZTUNALI, Müge ÖZERCAN

C. BİLDİRİMDE BULUNAN

: - T.C. Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

D. TARAFLAR

: - T.C. Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı
Hüseyin Rahmi Sok. No:12 Çankaya Ankara

- 1- ESGAZ-Eskişehir Şehir İçi Doğal Gaz Dağıtım Ticaret ve Taahhüt A.Ş.
Kıbrıs Şehitleri Cad. No:45 Eskişehir
  - Kolin İnşaat Turizm Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Horasan Sok. No:24 G.O.P.- Ankara
  - Çalık Enerji Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Keresteciler Sitesi Fatih Cad. Selvi Sok. No:18
Merter-İstanbul
  - Necmi Asfuroğlu-Ferhat Baykara-Şahin Kalo-
Muzaffer Kalo Ortak Girişim Grubu
Cemalpaşa Mah. Toros Cad. Sular Apt. Seyhan-Adana
  - Eskişehir Güçbirliği Holding A.Ş.
Eskişehir Ticaret Odası 2 Eylül Cad. No:38/7
26010 Eskişehir
- 2- BURSAGAZ-Bursa Şehir İçi Doğal Gaz Dağıtım Ticaret ve Taahhüt A.Ş.
Organize Sanayi Bölgesi Mudanya Yolu 9.km
16150 Bursa
  - Çalık Enerji Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Keresteciler Sitesi Fatih Cad. Selvi Sok. No:18
Merter-İstanbul

- Alarko-Akfen Ortak Girişim Grubu
Muallim Naci Cad. No:69 34347 Ortaköy
Beşiktaş-İstanbul
- Toray İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Kavacık Rüzgarlıbahçe 95. Sok. No:6
Beykoz-İstanbul
- Albayrak Turizm Seyahat İnşaat Ticaret A.Ş.
Çayhane Sok. No:1 Topkapı-İstanbul

E. DOSYA KONUSU: ESGAZ-Eskişehir Şehir İçi Doğal Gaz Dağıtım Ticaret ve Taahhüt A.Ş. ve BURSAGAZ-Bursa Şehir İçi Doğal Gaz Dağıtım Ticaret ve Taahhüt A.Ş.'nin özelleştirme yoluyla devredilmesi işlemine izin verilmesi talebi.

F. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 3.1.2003 tarih ve 23 sayı ile giren Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın ön bildiriminde, Boru Hatları ile Petrol Taşıma A.Ş. (BOTAŞ) Genel Müdürlüğü'nün bağlı ortaklıkları; BURSAGAZ-Bursa Şehir İçi Doğal Gaz Dağıtım Ticaret ve Taahhüt A.Ş. ile ESGAZ-Eskişehir Şehir İçi Doğal Gaz Dağıtım Ticaret ve Taahhüt A.Ş.'deki kamu payının ayrı ayrı blok satışına ilişkin olarak, 1998/4 sayılı Özelleştirme Yoluyla Devralmaların Hukuki Geçerlilik Kazanabilmeleri İçin Rekabet Kurumu'na yapılacak Ön Bildirimlerde ve İzin Başvurularında Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ'in 4. maddesi uyarınca Rekabet Kurulu'nun görüşü talep edilmiştir.

Bunun üzerine, 24.1.2003 tarih, 163 sayılı Mesleki Daire görüşü ile 3.2.2003 tarih, 526 sayı ile intikal eden Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın görüşleri dikkate alınarak, 20.2.2003 tarih ve 03-11 sayılı karar ile konuya ilişkin Rekabet Kurulu Görüşü oluşturulmuş ve 21.2.2003 tarih, 325 sayı ile anılan İdare'ye bildirilmiştir.

Kurum kayıtlarına 31.12.2003 tarih ve 6472 sayı ile giren Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın izin başvurusu üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7. maddesi ile 1997/1 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ ve 1998/4 sayılı Tebliğ'in ilgili hükümleri uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 12.1.2004 tarih, 2003-1-1/ÖN-04-AÖ sayılı Özelleştirme Nihai Bildirim Raporu, 13.1.2004 tarih ve REK.0.05.00.00/13 sayılı Başkanlık önergesi ile 04-03 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda; ESGAZ-Eskişehir Şehir İçi Doğal Gaz Dağıtım Ticaret ve Taahhüt A.Ş. (ESGAZ) ve BURSAGAZ-Bursa Şehir İçi Doğal Gaz Dağıtım Ticaret ve Taahhüt A.Ş. (BURSAGAZ) sermayesinin %100'üne karşılık gelen Özelleştirme İdaresi Başkanlığı portföyündeki hisselerin blok şekilde satışı işlemlerinin, ciro ve pazar payı eşikleri bakımından 4054 sayılı Kanun kapsamında izne tabi birer devralma işlemi olduğu, yapılan ihale sonucunda ESGAZ için en yüksek teklifleri veren;

1. Kolin İnşaat Turizm San. ve Tic. A.Ş.
2. Çalık Enerji San. ve Tic. A.Ş.
3. Necmi Asfuroğlu–Ferhat Baykara–Şahin Kalo–Muzaffer Kalo Ortak Girişim Grubu
4. Eskişehir Güçbirliği Holding A.Ş.
5. Alarko–Akfen Ortak Girişim Grubu

ve BURSAGAZ için en yüksek teklifleri veren;

1. Çalık Enerji San. ve Tic. A.Ş.
2. Alarko-Akfen Ortak Girişim Grubu
3. Toray İnşaat San. ve Tic. A.Ş.
4. Albayrak Turizm Seyahat İnş. Tic. A.Ş.’den

herhangi birisinin özelleştirilecek şirketleri devralmasının,

- konunun bir kamu tekelinin özel tekele dönüşümünden ibaret olması dolayısıyla pazar yapısında bir değişikliğe yol açmayacağı,
- doğal gaz dağıtımına ilişkin esasların 4646 sayılı Kanun ile ayrıntılı bir şekilde düzenlenmiş olması,
- bu özelleştirmelerin şehir içi doğal gaz dağıtımını pazarlarına ilişkin ilk örnekler olması ve bu itibarla ihalede en yüksek teklifleri veren teşebbüslerin ilgili ve etkilenen pazarlarda faaliyetlerinin bulunmaması

nedenleriyle 4054 sayılı Kanun’un 7. maddesi bağlamında bir sakınca yaratmayacağı ifade edilmektedir.

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. Özelleştirilecek Şirketlere İlişkin Bilgiler

H.1.1. ESGAZ

BOTAŞ Genel Müdürlüğü bünyesinde yer alan Eskişehir İşletme Müdürlüğü, 6.6.2002 tarih ve 2002/T-15 sayılı Yüksek Planlama Kurulu (YPK) Kararı ile anonim şirket haline dönüştürülmüştür. BOTAŞ’ın bağlı ortaklığı şeklinde yapılandırılan şirket, 16.9.2002 tarih ve 2002/47 sayılı Özelleştirme Yüksek Kurulu Kararı ile özelleştirme kapsamına alınmıştır.

Şehir içi doğal gaz dağıtımını faaliyetiyle iştigal etmekte olan ESGAZ, mevcut durumda 96.845 aboneye hizmet vermektedir. Söz konusu şirket, 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu (4646 sayılı Kanun) ile Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu (EPDK)’nun doğal gaz piyasasını düzenlemek amacıyla çıkarmış olduğu yönetmelikler uyarınca faaliyetlerini gerçekleştirmektedir. Eskişehir ili doğal gaz dağıtımını faaliyeti yasayla münhasıran bu şirkete verilmiştir.

H.1.2. BURSAGAZ

BOTAŞ Genel Müdürlüğü bünyesinde yer alan Bursa İşletme Müdürlüğü, 6.6.2002 tarih ve 2002/T-15 sayılı YPK Kararı ile anonim şirket haline

dönüştürülmüştür. BOTAŞ'ın bağlı ortaklığı şeklinde yapılandırılan şirket, 16.9.2002 tarih ve 2002/47 sayılı Özelleştirme Yüksek Kurulu Kararı ile özelleştirme kapsamına alınmıştır.

Şehir içi doğal gaz dağıtım faaliyetiyle iştigal etmekte olan BURSAGAZ, mevcut durumda 230.410 aboneye hizmet vermektedir. Söz konusu şirket, 4646 sayılı Kanun ile EPDK'nın doğal gaz piyasasını düzenlemek amacıyla çıkarmış olduğu yönetmelikler uyarınca faaliyetlerini gerçekleştirmektedir. Bursa ili doğal gaz dağıtım faaliyeti yasayla münhasıran bu şirkete verilmiştir.

H.2. ESGAZ İçin En Yüksek Teklifleri Veren Teşebbüsler

H.2.1. Kolin İnşaat Turizm Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Kolin A.Ş.)

Kolin A.Ş., 1977 yılında Elazığ'da kurulmuş olup, faaliyet alanını, sulama ve baraj projeleri, yol yapım projeleri ve bina-konut projeleri oluşturmaktadır.

Kolin A.Ş.'nin sermaye yapısı aşağıda sunulmuştur.

Tablo 1- Kolin A.Ş.'nin Sermaye Yapısı

Hisse Sahibi	Hisse Oranı (%)
Kolsan A.Ş.	32,86
Güzin Koloğlu	7,92
V. Akın Koloğlu	15,85
Mukadder Koloğlu	9,14
Celal Koloğlu	15,85
Naci Koloğlu	6,71
Necla Doğan	0,8
Tamer Doğan	0,8
Şebnem Doğan	0,8
Alper Doğan	0,8
Devrim Koloğlu	1,63
Hayriye Deniz İstemi	3,42
Demet Moğulkoç	3,42

Kolin A.Ş.'nin Yönetim Kurulu; Naci Koloğlu, Veysi Akın Koloğlu, Turgut Nasün ve Celal Koloğlu'ndan oluşmaktadır.

Kolin A.Ş.'nin kontrolünü elinde bulunduran ve hazır beton üretimi, atnalı kesitli drenaj boru üretimi- PVC su tutucu conta üretimi ve Pirelli lastikleri ile tudor akü satışı faaliyetlerini gerçekleştirmekte olan Kolsan İnşaat Otomotiv Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin sermaye yapısı ise aşağıdaki gibidir.

Tablo 2- Kolsan İnşaat Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.'nin Sermaye Yapısı

Hisse Sahibi	Hisse Oranı (%)
V. Akın Koloğlu	24,5
Celal Koloğlu	24,5
Naci Koloğlu	24,5
Güzin Koloğlu	4,5
Hayriye Deniz İstemi	10
Demet Moğulkoç	10
Mürsel Genç	2

Kolin A.Ş., 2002 yılı içerisinde gerçekleştirdiği faaliyetlerinden yaklaşık 149 trilyon TL'lik ciro elde etmiştir.

H.2.2. Çalık Enerji Sanayi ve Ticaret A.Ş.

Çalık Enerji Sanayi ve Ticaret A.Ş., her türlü enerjinin üretimi, iletimi, dağıtımı ve ticareti alanında faaliyet göstermekte olup, Yönetim Kurulu Ahmet Çalık Mahmut Çalık ve Çiğdem Çalık'tan oluşmaktadır.

Çalık Enerji Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin sermaye yapısına aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 3- Çalık Enerji San. ve Tic. A.Ş.'nin Sermaye Yapısı

Hisse Sahibi	Hisse Oranı (%)
Mahmut Çalık	0,01
Ahmet Çalık	0,1
GAP Güneydoğu Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	0,1
GAP İplik San. ve Tic. A.Ş.	0,1
Çiğdem Çalık	0,01
Çalık Holding A.Ş.	5
GAP Pazarlama A.Ş.	94,68

İlgili pazar ya da etkilenen pazarlarda Çalık Enerji Sanayi ve Ticaret A.Ş. ile grup şirketlerinin faaliyeti bulunmamaktadır.

H.2.3. Necmi Asfuroğlu-Ferhat Baykara- Şahin Kalo- Muzaffer Kalo Ortak Girişim Grubu

Bildirim konusu özelleştirmeye teklif vermek üzere kurulmuş olan Ortak Girişim'in sermaye yapısına aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 4- Ortak Girişim'in Sermaye Yapısı

Pay Sahibi	Pay Oranı (%)
Necmi Asfuroğlu	50
Ferhat Baykara	25
Şahin Kalo	12,5
Muzaffer Kalo	12,5

Ortaklardan Necmi Asfuroğlu, Depaş Demir Çelik Mamülleri Çimento Pazarlama ve Ticaret Ltd. Şti.'nin %99 oranında hissesine, Aska-Bilici Tekstil Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin ise %35'ine sahiptir.

Ferhat Baykara, hem gerçek kişi olarak, hem de %80 hisse oranıyla ortağı olduğu Yapsan Yapı ve İnşaat Sanayi Ltd. Şti. vasıtasıyla inşaat-taahhüt sektöründe faaliyette bulunmaktadır.

İnşaat-taahhüt sektöründe faaliyet göstermekte olan Şahin Kalo, Şal İnşaat ve Ticaret Koll. Şti.'nin %65, Mitek Makina İnşaat Tesisat Elektrik ve Klima A.Ş.'nin %20 oranında hissesine ve Aska-Bilici Tekstil Sanayi ve Ticaret

A.Ş'nin %10'una sahiptir. Şahin Kalo, aynı zamanda, Aska-Bilici Tekstil Sanayi ve Ticaret A.Ş.'de Yönetim Kurulu Başkan Yardımcılığı görevini ifa etmektedir.

Muzaffer Kalo ise, yukarıda bahsi geçen şirketlerden Şal İnşaat ve Ticaret Koll. Şti'nin %35, Aska-Bilici Tekstil Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin %10 ve Mitek Makina İnşaat Tesisat Elektrik Klima A.Ş.'nin %20 oranında hissesine sahip bulunmaktadır.

H.2.4. Eskişehir Güçbirliği Holding A.Ş. (EGH A.Ş.)

EGH A.Ş., Eskişehir Ticaret Odası, Eskişehir Sanayi Odası ve Eskişehir Ticaret Borsası tarafından kurulan ve halkın katılımına açılmayı hedefleyen çok ortaklı bir şirkettir.

EGH A.Ş'nin Yönetim Kurulu, Savaş Mehmet Özaydemir, Ayhan Arslan ve Selim Öğütür'den oluşmaktadır.

Şirket'in 2002 yılı itibarıyla herhangi bir faaliyeti, dolayısıyla cirosu bulunmamakta olup, sermaye yapısına aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 5- EGH A.Ş.'nin Sermaye Yapısı

Hisse Sahibi	Hisse Oranı (%)
Eskişehir Ticaret Odası	33,12
Eskişehir Ticaret Borsası	33,12
Eskişehir Sanayi Odası	24,83
Eskişehir Sanayi Odası Organize Sanayi Bölgesi	3,31
Eskişehir Endüstriyel Enerji Üretim Otoprodüktör Grubu San. ve Tic. A.Ş.	4,98
Mehmet Vedat Yücesan	0,16
Savaş Mehmet Özaydemir	0,16
Selim Öğütür	0,16
Şener Şentürk	0,16
Toplam	100

H.2.5. Alarko-Akfen Ortak Girişim Grubu

Alarko-Akfen Ortak Girişim Grubu, Alarko Holding A.Ş., Alsim Alarko San. Tes. ve Tic. A.Ş. ile Akfen Holding A.Ş. tarafından bildirim konusu ihaleler için müşterek teklif vermek üzere kurulmuştur.

Alarko-Akfen Ortak Girişim Grubu'nun sermaye yapısına aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 6- Alarko-Akfen Ortak Girişim Grubu'nun Sermaye Yapısı

Hisse Sahibi	Hisse Oranı (%)
Alarko Holding A.Ş.	45
Alsim Alarko San. Tes. ve Tic. A.Ş.	5
Akfen Holding A.Ş.	50

Alarko-Akfen Ortak Girişim Grubu kurucularından Alarko Holding A.Ş., Alarko Topluluğu'na dahil olup, Topluluğun belli başlı faaliyet alanları şunlardır:

- Komple anahtar teslimi taahhüt işleri (şehir içi doğal gaz dağıtım şebekeleri, petrokimya tesisleri ve rafineriler, havaalanları vb.),
- Arazi geliştirme ve inşaat (Ofis binaları, iş merkezleri, konutlar ve uydu kentlerin inşa ve pazarlaması)
- Sanayi ve ticaret (ısıtma, klima cihazları, ağır ekipmanlar, sıvı ve doğal gazlı brülörler vb.)
- Enerji (Elektrik santrallerinin tesisi ve işletmesi)
- Turizm (Turistik tesislerin inşaaası ve işletilmesi)
- Gıda (Su ürünleri).

Alarko Holding A.Ş.'nin Yönetim Kurulu, İshak Alaton, İzzet Garih, Ayhan Yavrucu, Vedat A. Alaton, Dalia Herzikowitz, Güner Koçel, Leyla Alaton Günyeli ve Işık Biren'den oluşmaktadır.

Alarko Holding A.Ş., %73.88 hisse oranıyla Anmak Holding A.Ş. kontrolünde bulunmaktadır.

Alarko-Akfen Ortak Girişim Grubu'nun diğer ortağı olan Alsim Alarko San. Tes. ve Tic. A.Ş.; Alarko Holding A.Ş.'nin bağlı iştiraki konumunda olup, arazi geliştirme ve inşaat alanlarında faaliyet göstermektedir.

Akfen Holding A.Ş. ise; inşaat, sanayi, ağır makina, sigortacılık, turizm ve havalimanı işletmeciliği sektörlerinde faaliyet gösteren birçok şirketi bünyesinde bulundurmakta olup, sermayesinin %99,66'sına Hamdi Akın sahiptir.

Akfen Holding A.Ş.'nin Yönetim Kurulu, Hamdi Akın, Hikmet Akın ve Şafak Akın'dan oluşmaktadır.

H.3. BURSAGAZ İçin En Yüksek Teklifleri Veren Teşebbüsler

Teklif veren teşebbüslerden Çalık Enerji Sanayi ve Ticaret A.Ş. ile Alarko-Akfen Ortak Girişim Grubu'na ait bilgiler H.2. sayılı bölümde yer almaktadır.

H.3.1. Toray İnşaat Turizm Sanayi ve Ticaret A.Ş.

Toray İnşaat Turizm Sanayi ve Ticaret A.Ş., 1996 yılından itibaren inşaat-taahhüt sektöründe faaliyet göstermekte olup, Yönetim Kurulu; Aziz Torun, Mehmet Torun ve Ömer Faruk Torun'dan oluşmaktadır.

Şirketin sermaye yapısına aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 7- Toray İnşaat Turizm Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin Sermaye Yapısı

Hisse Sahibi	Hisse Oranı (%)
Aziz Torun	49,9
Mehmet Torun	49,8
Yunus Emre Torun	0,1

Ömer Faruk Torun	0,1
Fikri Ayanoğlu	0,1

H.3.2. Albayrak Turizm Seyahat İnşaat Ticaret A.Ş.

Albayrak Turizm Seyahat İnşaat Ticaret A.Ş., inşaat, tekstil, servis işletmeciliği, atık toplama ve transfer istasyonları işletmeciliği, temizlik, uluslararası nakliyat, oto kiralama, kağıt üretimi ve liman işletmeciliği alanlarında faaliyet göstermektedir.

Albayrak Turizm Seyahat İnşaat Ticaret A.Ş.'nin sermaye yapısına yaklaşık değeriyle aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 8- Albayrak Turizm Seyahat İnşaat Ticaret A.Ş.'nin Sermaye Yapısı

Hisse Sahibi	Hisse Oranı (%)
Mustafa Albayrak	16,6
Kazım Albayrak	16,6
Bayram Albayrak	16,6
Muzaffer Albayrak	16,6
Faruk Albayrak	16,6
Mesut Albayrak	16,6

Şirket'in Yönetim Kurulu; Mustafa Albayrak, Kazım Albayrak ve Muzaffer Albayrak'dan oluşmaktadır.

H.4. İlgili Pazar

H.4.1. İlgili Ürün Pazarı

Doğal gaz piyasasına ilişkin faaliyetler, 4646 sayılı Kanun uyarınca aşağıdaki şekilde ayrılmıştır:

- İthalat
- İletim
- Doğal gazın depolanması
- Toptan satış
- Doğal gazın şehir içi dağıtımı.

Yukarıda sayılanların dışında, doğal gaza ilişkin bir faaliyet olan üretim faaliyeti 4646 sayılı Kanun'da piyasa faaliyeti olarak tanımlanmamaktadır. 6326 sayılı Petrol Kanunu'na göre yapılan doğal gaz arama ve üretim faaliyetlerine ilişkin arama ve işletme ruhsatları Petrol İşleri Genel Müdürlüğü tarafından verilmektedir. Bu özellikleri itibarıyla, üretim faaliyetinin 4646 sayılı Kanun'da da ifade edildiği üzere, doğal gaz piyasa faaliyetlerinden ayrı bir pazar olduğu anlaşılmıştır.

Üretim faaliyetinin dışında kalan ve "doğal gaz piyasa faaliyetleri" olarak tanımlanan diğer faaliyetlerin kapsamı ve çerçevesi 4646 sayılı Kanun ile ayrıntılı bir şekilde belirlenmiştir. Buna göre;

04-03/47-12

- ithalat, doğal gazın toptan satış şirketlerine, serbest tüketicilere veya ihracatçı şirketlere satışı veya yurt dışına doğrudan satışı amacıyla yurt dışından doğal gaz temin edilmesi faaliyetini,
- iletim, üretime mahsus toplama hatları ve dağıtım şebekeleri haricindeki gaz boru hattı şebekesi ya da sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) taşıma vasıtaları ile gerçekleştirilen doğal gaz nakli faaliyetini,
- doğal gazın depolanması, günlük ve mevsimlik değişiklikleri karşılamak ve meydana gelebilecek doğal gaz açığını gidermek amacıyla doğal gazın, LNG ya da gaz formunda depolanması faaliyetini,
- toptan satış, doğal gazın dağıtım şirketlerine ve serbest tüketicilere satışı faaliyetini,
- doğal gazın şehir içi dağıtımı, doğal gazın müşterilere teslim edilmek üzere mahalli gaz boru hattı şebekesi ile nakli ve perakende satışı faaliyetini

ifade etmektedir.

ESGAZ ve BURSAGAZ'ın faaliyet alanını "doğal gazın şehir içi dağıtımı" oluşturmaktadır. Ancak, doğal gazın nihai tüketiciye satışında iki farklı müşteri grubu bulunmaktadır: "serbest tüketici" ve "serbest olmayan tüketici (abone)".

4646 sayılı Kanun'a göre;

- serbest tüketici, yurt içinde herhangi bir üretim şirketi, ithalat şirketi, dağıtım şirketi veya toptan satış şirketi ile doğal gaz alım-satım sözleşmesi yapma serbestisine sahip gerçek veya tüzel kişiyi,
- serbest olmayan tüketici (abone), doğal gazı kendi kullanımı için dağıtım şirketlerinden almak zorunda olan gerçek veya tüzel kişiyi

ifade etmektedir.

Bu tanımlar çerçevesinde, doğal gazın nihai tüketicilere satışında, farklı rekabet şartlarına sahip iki ayrı pazarın oluşması nedeniyle "serbest tüketicilere yapılan doğal gaz satışları" ile "abonelere yapılan doğal gaz satışları" ilgili ürün pazarları olarak belirlenmiştir.

H.4.2. İlgili Coğrafi Pazar

Özelleştirilecek şirketlerin yasal olarak doğal gaz dağıtımı yapabilecekleri bölgeler göz önüne alındığında ilgili coğrafi pazarlar, ESGAZ için Eskişehir ili, BURSAGAZ için Bursa ili şeklinde tespit edilmiştir.

H.5. 4646 Sayılı Kanun'un Doğal Gaz Piyasasına İlişkin Düzenlemeleri

4646 sayılı Kanun, doğal gazın ithali, iletimi, dağıtımı, depolanması, pazarlanması, ticareti ve ihracatı gibi faaliyetler ile bu faaliyetleri yürütecek olan tüm gerçek ve tüzel kişilerin hak ve yükümlülüklerini düzenlemektedir.

Anılan Kanun ile, doğal gazın ithalatı, iletimi ve satışı konusunda BOTAŞ'a tanınmış olan tekel kaldırılarak, piyasanın serbestleştirilmesine yönelik olarak aşağıdaki düzenlemeler getirilmiştir:

- Doğal gaz piyasasında faaliyet gösteren tüzel kişilerin piyasa faaliyetinde bulunurken yerine getirdikleri fiiller Rekabetin Korunması Hakkında Kanun kapsamında değerlendirilebilecektir. (Madde 7.1)
- Türkiye'deki üretim şirketleri dışında hiçbir tüzel kişi, EPDK'nın cari yıla ilişkin olarak tespit ettiği ulusal doğal gaz tüketim tahmininin %20'sinden fazlasını pazarlayamaz. (Madde 7.2)
- Doğal gaz piyasasında faaliyet gösteren hiçbir tüzel kişi, kendi faaliyet alanında faaliyet gösteren başka bir tüzel kişiye iştirak edemez ve aynı alanda başka bir şirket kuramaz. (Madde 7.3)
- Doğal gaz piyasasında faaliyet gösteren şirketler kendi faaliyet alanları dışında sadece bir şirkete iştirak edebilirler, ancak bu şirketin tam kontrolünü ellerinde bulunduramazlar. (Madde 7.3)

Bildirime konu özelleştirme işlemi, doğal gazın şehir içi dağıtım faaliyeti ile iştigal eden dağıtım şirketlerini kapsamaktadır. Bu çerçevede, söz konusu faaliyet ve bu faaliyete ilişkin yükümlülükler 4646 sayılı Kanun'da aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir:

- Şehir içi doğal gaz dağıtım hizmeti, EPDK'nın o şehir için açılan ihaleyi kazanan şirket tarafından, dağıtım lisansı süresince yerine getirilir. (Madde 4.4.g)
- Belli bir şehir için dağıtım lisansı alan tüzel kişi, lisans süresi boyunca dağıtım şebekesinin mülkiyetine de sahip olur ve bu tüzel kişi dağıtım şebekesini lisans süresi sona ermeden başka bir tüzel kişiye satabilir. (Madde 4.4.g)
- Lisans süresi sona eren dağıtım şirketine, bu sürenin sona ermesinden bir yıl önce EPDK'dan lisansın yenilenmesi talep edildiği takdirde, Kurul tarafından yeniden lisans verilebilir. Lisansın yenilenmemesi halinde, EPDK ilgili şehir için tekrar ihale açar ve mevcut şebekenin işletme ve mülkiyeti için en uygun teklif veren tüzel kişiye dağıtım lisansı verir. Şebekenin bedeli ise Kurum tarafından tahsil edilerek önceki mülkiyet sahibine ödenir. (Madde 4.4.g)
- Doğal gazın şehir içi dağıtımına ait ihale ve lisans usul ve esasları, EPDK tarafından çıkarılan yönetmeliklerle düzenlenir. (Madde 4.4.g)

- Dağıtım şirketleri, bağlantının teknik ve ekonomik olarak gerçekleşmesi mümkün olduğu takdirde, bütün aboneleri sisteme bağlamakla yükümlüdürler. Bu konuda ihtilaf olması durumunda, konu EPDK'ya iletilir. İlgili değerlendirme Kurul tarafından yapılır ve şirket, Kurul'un konu ile ilgili vereceği karara uymakla yükümlüdür. (Madde 4.4.g.2)

- Dağıtım şirketleri, Türkiye çapında en fazla beş şehirde lisans sahibi olabilir. Bu sayının artırılması Kurul kararına bağlıdır.¹ (Madde 4.4.g.5)

- Kurul, bir şehri nüfus yoğunluğuna göre birden fazla dağıtım bölgesine ayırıp, her bölgeyi ayrı ayrı ihale edebilir. (Madde 4.4.g.5)

- Kanun'un ESGAZ ve BURSAGAZ'ın özelleştirilmesine ilişkin geçici 3. maddesinde; bu işletmelerin Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nca tüzel kişilere devredilmesi ve dağıtımına başlayabilmesi için Kurul'dan şehir içi dağıtım lisansı alınmasının zorunlu olduğu ifade edilmiştir. Yine aynı maddede, belediye veya belediye şirketlerince işletilen dağıtım şebekelerinin ise Hazine garantili yurtdışı kredi borçlarını peşin ya da vadesinde ödedikleri tarihten itibaren en geç üç yıl içerisinde hisselerini %20 veya daha altına düşürecek şekilde özel şirketlere devredecekleri belirtilmektedir. (Geçici Madde 3.a, Geçici Madde 3.b)

- Özelleştirme süreci neticesinde Bursa ve Eskişehir illerinin şehir içi doğal gaz dağıtım lisansı her il için sadece bir şirkete verileceğinden, bu illerde dağıtım faaliyetini gerçekleştirecek olan şirketlerin satış fiyatlarının nasıl belirlendiği önem taşımaktadır. Piyasadaki faaliyetlere ilişkin her tür satış tarifesi gibi, perakende satış tarifesi de EPDK tarafından belirlenir. Kurum, hizmet maliyeti, yatırımı olanaklı kılacak ölçüde karlılık, piyasada cari olan doğal gaz alış fiyatları gibi faktörleri göz önünde bulundurarak; dağıtım şirketinin birim gaz alım fiyatı, birim hizmet bedeli, amortisman bedelleri ve diğer faktörlerden meydana gelecek olan perakende satış fiyatlarını ve tarife esaslarını belirler. (Madde 11.4)

H.6. Özelleştirme Sonrası Pazar Özellikleri ve Özelleştirmelerin 4054 Sayılı Kanun Kapsamında Değerlendirilmesi

ESGAZ'ın 2003 yılı 9 aylık cirosu ..... trilyon TL, BURSAGAZ'ın aynı dönem için cirosu ..... trilyon TL olup, her iki şirketin yasal tekel hakkından kaynaklanan %.....'lük pazar payı mevcuttur. Her iki özelleştirme işlemi, mevcut ciro ve pazar payı rakamlarının, belirlenen 25 trilyon TL ciro ve %25 pazar payı eşiklerinin aşılması nedeniyle izne tabi birer devralmadır.

4054 sayılı Kanun'un 7. maddesine göre, ESGAZ ve BURSAGAZ'ı alacak özel teşebbüslerin bu devralmalar yoluyla ilgili pazarlarda, hakim duruma gelmeleri veya mevcut hakim durumlarını güçlendirmeleri suretiyle rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olması durumunda işlemlerin yasaklanması gerekmektedir.

¹ 16.10.2003 tarih ve 219-16 sayılı EPDK Kararı

H.6.1. Serbest Tüketiciler Açısından Değerlendirme

ESGAZ ve BURSAGAZ'ın blok olarak devredilmesiyle Eskişehir ve Bursa'da şehir içi doğal gaz dağıtımındaki tekel hakkı özel teşebbüslere geçecektir. Ancak serbest tüketicilerin, yurt içindeki herhangi bir üretim, ithalat, dağıtım veya toptan satış şirketi ile doğal gaz alım-satım sözleşmesi yapabilme serbestileri olması nedeniyle alternatif temin kaynakları bulunmaktadır. Bu itibarla serbest tüketiciler, dikey boyutta çok çeşitli kademelerde faaliyet gösteren/gösterecek olan sağlayıcılardan doğal gaz temin edebileceklerdir. Serbest tüketici olmak için gerekli eşik, EPDK tarafından yıllık 1 milyon m³'lük tüketimin gerçekleştirilmesi olarak tespit edilmiştir. Bu konuya ilişkin diğer hususlar (yerel boru hatlarının kullanım esasları, vs.), 4646 sayılı Kanun ile bu kapsamda çıkarılan tebliğ ve yönetmeliklerle düzenlenmektedir.

H.6.2. Serbest Olmayan Tüketiciler Açısından Değerlendirme

ESGAZ ve BURSAGAZ, serbest olmayan tüketiciler bakımından bölgelerindeki tek doğal gaz sağlayıcılarıdır. Dolayısıyla, başka yerden doğal gaz temin şansı bulunmayan serbest olmayan tüketiciler açısından, yeterli düzenleme yapılmadan özel tekel yaratılması, pazardaki rekabetin olumsuz yönde etkilenmesine neden olabilir. Ancak, doğal gaz dağıtımına, daha geniş anlamda ise doğal gaz piyasasına ilişkin faaliyetler, 4646 sayılı Kanun'da oldukça ayrıntılı bir biçimde düzenlenmektedir.

Bu çerçevede, ESGAZ ve BURSAGAZ'ın özelleştirilmesi işlemlerinin, pazarın yapısında bir değişikliğe yol açmayacağı, ilgili pazarlara ilişkin faaliyetlerin 4646 sayılı Kanun'da ayrıntılı bir biçimde düzenlendiği, ihalede en yüksek teklifleri veren söz konusu teşebbüslerden hiçbirisinin ilgili pazarlarda faaliyetinin bulunmadığı dikkate alındığında, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi kapsamında rekabetin önemli ölçüde azaltılmayacağı kanaatine ulaşılmıştır.

I. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre;

ESGAZ- Eskişehir Şehir İçi Doğal Gaz Dağıtım Ticaret ve Taahhüt A.Ş. ve BURSAGAZ-Bursa Şehir İçi Doğal Gaz Dağıtım Ticaret ve Taahhüt A.Ş. sermayesinin %100'üne karşılık gelen Özelleştirme İdaresi Başkanlığı portföyündeki hisselerin blok şekilde satışı işlemlerinin, ciro ve pazar payı eşikleri bakımından 4054 sayılı Kanun kapsamında izne tabi birer devralma işlemi olduğu, yapılan ihale sonucunda ESGAZ için en yüksek teklifleri veren;

- 1- Kolin İnşaat Turizm Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- 2- Çalık Enerji Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- 3- Necmi Asfuroğlu-Ferhat Baykara-Şahin Kalo-Muzaffer Kalo Ortak Girişim Grubu
- 4- Eskişehir Güçbirliği Holding A.Ş.
- 5- Alarko-Akfen Ortak Girişim Grubu

ve BURSAGAZ için en yüksek teklifleri veren;

1. Çalık Enerji Sanayi ve Ticaret A.Ş.
2. Alarko-Akfen Ortak Girişim Grubu
3. Toray İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş.
4. Albayrak Turizm Seyahat İnşaat Ticaret A.Ş.'den

herhangi birisinin özelleştirilecek şirketleri devralmasının,

- bu işlem sonucunda pazarın yapısında bir değişiklik olmaması ve yoğunlaşmaya yol açılmaması,
- doğal gaz dağıtımına ilişkin esasların 4646 sayılı Kanun ile ayrıntılı bir şekilde düzenlenmiş olması,
- bu özelleştirmelerin şehir içi doğal gaz dağıtım pazarlarına ilişkin ilk örnekler olması ve bu itibarla ihalede en yüksek teklifleri veren teşebbüslerin ilgili ve etkilenen pazarlarda faaliyetlerinin bulunmaması

nedenleriyle 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi bağlamında bir sakınca yaratmayacağına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.